

Л.І. Шевченко, д. філол. н.

УКРАЇНСЬКИЙ МОВОЗНАВЕЦЬ ФЛОРІЙ СЕРГІЙОВИЧ БАЦЕВИЧ: ПОШАНУВАННЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЮ

Лінгвіст глибокої філологічної ерудиції, модерний дослідник в актуальній науковій галузі комунікативного мовознавства, поліфонічний за спектром розроблюваних проблем дослідник, досвідчений організатор науки і , головне, завжди усміхнена, толерантна, інтелігентна людина – все це про професора Флорія Бацевича.

Наш колега і співавтор святкуватиме цього року ювілей, тому що народився Флорій Бацевич 4 травня 1949 року у смт. Летичів Хмельницької області.

Філологічній громадськості відомими є факти закінчення в 1977 році майбутнім мовознавцем філологічного факультету Львівського державного університету імені Івана Франка, здобуття в 1981 році кандидатського ступеня, а в 1995 році докторського ступеня. І кандидатська, і докторська дисертації присвячені проблематиці аналізу дієслова. Проте в першій ґрунтовній праці Флорія Бацевича предметно розробляється семантико-граматичний ресурс цієї частини мови з увагою до парадигмально визначеної групи дієслів, що позначають соціальні стосунки („Внутрішньоструктурний розвиток дієслів, що позначають модальні стосунки в сучасній російській мові”).

Зріла, виважена концепція щодо функціонального ресурсу дієслова опрацьована Флорієм Бацевичем пізніше, у докторській дисертації – „Функціонально-ономасіологічні аспекти дієслівної лексики”.

Сьогодні наукові інтереси професора, завідувача кафедри загального мовознавства Львівського національного університету імені І.Я. Франка охоплюють широкий спектр важливих галузей національної лінгвістики і зосереджені передусім у сфері загального мовознавства, теоретичної семасіології та ономасіології, комунікативної лінгвістики, що водночас збігається з фаховою викладацькою діяльністю провідного українського професора-філолога.

Плідний автор, Флорій Бацевич дарує науковій громадськості численні публікації, серед яких на особливу пошану заслуговують книжкові видання: „Функционально-ономасиологический анализ глагольной лексики” (Львів: Видавничий центр Львівського державного університету”, 1993. – 147 с., „Нариси з функціональної лексикології” (Львів: Світ, 1998. – 420 с., у співав. з Т.А. Космедою), „Основи комунікативної девіатології” (Львів: Видавничий центр Львівського національного університету, 2003. – 247 с.), „Основи комунікативної лінгвістики” (Київ: Академія, 2004. – 340 с.) та інші.

За рік до ювілею професор Флорій Бацевич разом із колегами-львів'янами С.Н. Бук, Л.М. Процак, А.А. Ровенчак, Л.Ю. Сваричевською, І.Л. Ціхоцьким публікує колективну монографію „Стежками Франкового тексту (комунікативні, стилістичні та лексикографічні виміри роману „Перехресні стежки”)” за редакцією невтомного очільника кафедри. Текст складного для прочитання Франкового роману вперше інтерпретується українськими вченими в різних дослідницьких парадигмах – комунікативні, когнітивній, стилістичній і статистичній, а також у вимірі частотного словника, що дозволяє створити спектральне уявлення про текст і результативність його різноаспектного аналізу.

І вже 2009 року, в переддень ювілею, Флорій Бацевич знайомить українську інтелігенцію із книгою „Духовна синергетика рідної мови: лінгвофілософські нариси” (К: ВЦ „Академія”, 2009. – 192 с.). Розглянутий у книзі феномен рідної мови інтерпретується автором як глибинно-символічне, духовне, синергетичне й теоантропокосмічне явище, що безпосередньо пов'язане з Вічними Божественними Логосами і пізнавальною діяльністю людини.

Структура цієї цікавої монографії зумовлена змістовими блоками, в яких розглядається символіко-енергетична сутність мови в потрактуванні її українськими мислителями XI – XVI ст., аналізується символіка біблійного слова Г. Сковороди, з'ясовується проблема сутності мови в лінгвофілософських, культурних і освітніх концепціях XIX – XX ст., зокрема в теоретичних підходах до мови В. фон Гумбольдта, вивчається духовно-енергетична природа мови в концепції О. Потебні, культуротвірні функції мови в концепціях неогумбольдтіанства, досліджується зміст поняття рідна мова в

концепціях вітчизняних учених, таких як І. Огієнко, К. Ушинський, В. Сухомлинський, М. Грушевський і В. Сімович.

До уваги читача наукової літератури Флорієм Бацевичем пропонується аналіз ситуації щодо пізнання синергетичної й антропокосмічної природи мови в лінгвофілософських концепціях ХХ ст. Окремо автор зупиняється на потрактуванні теоантропокосмічної сутності мови в концепціях російських релігійних філософів початку ХХ ст., а також на з'ясуванні теоретичних засад сучасних енергетичних й теоантропокосмічних підходів до мови.

Лише перелік проблематики, що її Флорій Бацевич розглядає в ювілейному виданні, дає уявлення про наукову ерудицію українського філолога, коло його дослідницьких інтересів, той великий творчий потенціал, який ще реалізовуватиметься в нових книгах, ідеях і наукових здобутках нашого ювіляра.

Наголосимо на надзвичайно важливому складнику наукової біографії Флорія Бацевич – підготовці ним молодих учених-мовознавців, які разом із учителем визначають обличчя Львівської філологічної школи, а це вже плеяда дослідників у галузі комунікативної лінгвістики і жанрології, семантики і прагматики (Луцан Л., Палійська Л., Дерпак О., Бук С., інші учні й послідовники Флорія Бацевича).

Для української наукової спільноти важливо, що саме Флорій Бацевич протягом років був висококваліфікованим членом експертної ради ВАК України, що саме львівський професор-ерудит входить до складу спеціалізованих рад із захисту дисертацій із мовознавства й філософії в Київському національному педагогічному університеті імені М.П. Драгоманова і Львівському національному університеті імені І.Я. Франка.

Кафедра історії української мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка з гордістю і великою пошаною називає Флорія Бацевич нашим автором, рецензентом, співорганізатором творчих проєктів, як це, зокрема, було з круглим столом „Літературна мова у просторі національної культури” (2004 рік) і пізнішим виданням однойменної колективної монографії.

Професор Флорій Бацевич об'єднує філологію Києва і Львова, любов'ю до національної науки, працею в ім'я її результативності й перспективи він виявляє кращі риси українського інтелігента.

Вітаємо щиро Вас, наш дорогий колега, зичимо сердечно здоров'я, світлої радості від здійснених мрій і завершених книг!